

SVENSKA AKADEMIEN

Biobibliografisk notis

Tomas Tranströmer är född den 15 april 1931 i Stockholm. Han är son till folkskolläraren Helmy och redaktören Gösta Tranströmer. Efter studentexamen 1950 från Södra Latins gymnasium påbörjade han studier i litteraturhistoria med poetik, religionshistoria samt psykologi vid Stockholms högskola – ämnen som ingick i hans filosofie kandidatexamen 1956. Efter att han avslutat sina akademiska studier anställdes han som assistent vid psykometriska institutionen vid Stockholms högskola 1957. Året därpå ingick han äktenskap med Monica Bladh. Åren 1960-1966 var han verksam som psykolog vid ungdomsanstalten Roxtuna utanför Linköping. Han anställdes vid Arbetsmarknadsinstitutet i Västerås 1980. Tranströmer drabbades 1990 av en stroke som till stor del berövade honom talförmågan.

Efter att ha publicerat dikter i olika tidskrifter gav Tranströmer 1954 ut samlingen *17 dikter* – en av decenniets mest uppmärksammade debuter. Redan här märks det intresse för natur och musik som präglat en stor del av hans produktion. Med de följande diktsamlingarna *Hemligheter på vägen* (1958), *Den halvfärdiga himlen* (1962) och *Klanger och spår* (1966) befäste han hos kritiker och andra läsare sin position som en av de främsta lyrikerna i sin generation.

I sviten *Östersjöar* (1974) samlas fragment av en släkthistoria från Runmarö i Stockholms skärgård, där morfadern var lots, och där Tranströmer allt sedan barndomen tillbringat många somrar. Minnen från uppväxtens 1930- och 40-tal finns även i memoarboken *Minnena ser mig* (1993).

De flesta av Tranströmers diktsamlingar kännetecknas av sparsamhet, konkretion och pregnanta metaforer. Med de senaste samlingarna *Sorgegondolen* (1996) och *Den stora gåtan* (2004) har Tranströmer gått mot ett allt mindre format och en allt större grad av koncentration.

Redan på 1960-talet introducerades Tranströmer i USA av författaren Robert Bly. Allt sedan dess har intresset för hans poesi ökat internationellt, och han finns numera översatt till över sextio språk. Genom åren har Tranströmer även publicerat egna tolkningar av utländsk poesi. En samlingsvolym med hans översättningar gavs ut 1999 under titeln *Tolkningar*.

Verk på svenska

Diktsamlingar

17 dikter. – Stockholm : Bonnier, 1954

Hemligheter på vägen. – Stockholm : Bonnier, 1958

Den halvfärdiga himlen. – Stockholm : Bonnier, 1962

Klanger och spår. – Stockholm : Bonnier, 1966

Mörkerseende. – Göteborg : Författarförlaget, 1970

Stigar / Tomas Tranströmer, Robert Bly, János Pilinszky ; övers. av Tomas Tranströmer tillsammans med Géza Thinsz. – Göteborg : Författarförlaget, 1973

Östersjöar. – Stockholm : Bonnier, 1974

Sanningsbarriären. – Stockholm : Bonnier, 1978

Det vilda torget. – Stockholm : Bonnier, 1983

The Blue House = Det blå huset / translated from the Swedish by Göran Malmqvist. – Houston, TX. : Thunder City Press, 1987

För levande och döda. – Stockholm : Bonnier, 1989

Sorgegondolen. – Stockholm : Bonnier, 1996

Fängelse : nio haikudikter från Hällby ungdomsfängelse (1959). – Uppsala : Ed. Edda, 2001

Den stora gåtan. – Stockholm : Bonnier, 2004

Tomas Tranströmers ungdomsdikter / utgivna och kommenterade av Jonas Ellerström. – Lund : Ellerström, 2006. – 2., utök. uppl. 2011

Samlingsvolym

Kvartett : 17 dikter ; Hemligheter på vägen ; Den halvfärdiga himlen ; Klanger och spår. – Stockholm : Bonnier, 1967

Dikter 1954-1978. – Stockholm : Bonnier, 1979

Dikter. – Stockholm : MånPocket, 1984

Samlade dikter : 1954-1996. – Stockholm : Bonnier, 2001. – Ny utg. 2002 och 2005

Dikter och prosa 1954-2004. – Stockholm : Bonnier, 2011

Övrigt

Minnena ser mig. – Stockholm : Bonnier, 1993

Tolkningar / redaktör: Niklas Schiöler. – Stockholm : Bonnier, 1999

Air mail : brev 1964-1990 / Tomas Tranströmer, Robert Bly ; en bok sammanställd av Torbjörn Schmidt ; översättning av Lars-Håkan Svensson. – Stockholm : Bonnier, 2001

Verk på engelska

Twenty Poems / translated by Robert Bly. – Madison, MN. : Seventies Press, 1970

Night Vision / selected and translated from the Swedish by Robert Bly. – London : London Magazine Editions, 1972

Windows & Stones : Selected Poems / translated by May Swenson with Leif Sjöberg. – Pittsburgh : University of Pittsburgh Press, 1972

Elegy ; Some October notes / translated from the Swedish of Tomas Tranströmer. – Rushden : Sceptre, 1973

Citoyens / translated from the Swedish by Robin Fulton. – Knotting, Bedfordshire : Sceptre Press, 1974

Baltics / translated by Samuel Charters. – Berkeley : Oyez, 1975. – Translation of Östersjöar

Baltics / translated from the Swedish by Robin Fulton. – London : Oasis Books, 1980. – Translation of Östersjöar

How the Late Autumn Night Novel Begins / translated by Robin Fulton. – Knotting, Bedfordshire : Sceptre Press, 1980

Truth Barriers : Poems / translated and introduced by Robert Bly. – San Francisco : Sierra Club Books, 1980. – Translation of Sanningsbarriären

Selected Poems / translated by Robin Fulton. – Ann Arbor, MI. : Ardis Publishers, 1981

The Truth Barrier / translated from the Swedish by Robin Fulton. – London : Oasis, 1984

The Wild Marketplace / translated by John F. Deane. – Sandymount, Dublin : Dedalus, 1985. – Translation of Det vilda torget

Tomas Tranströmer : Selected Poems, 1954-1986 / edited by Robert Hass. – New York : Ecco Press, 1987

The Blue House = Det blå huset / translated from the Swedish by Göran Malmqvist. – Houston, TX. : Thunder City Press, 1987

Collected Poems / translated by Robin Fulton. – Newcastle upon Tyne : Bloodaxe Books, 1987

For the Living and the Dead / poems translated from Swedish by John F. Deane. – Dublin : Dedalus, 1994

For the Living and the Dead : New Poems and a Memoir / edited by Daniel Halpern. – Hopewell, NJ : Ecco Press, 1995

For the Living and the Dead : A Bilingual Edition / translation from the Swedish by Don Coles. – Ottawa, Ont. : BuschekBooks, 1996

New Collected Poems / translated by Robin Fulton. – Newcastle upon Tyne : Bloodaxe Books, 1997

Sorgegondolen = The Sorrow Gondola / translated from the Swedish by Robin Fulton. – Dublin : Dedalus Press, 1997

The Half-Finished Heaven : The Best Poems of Tomas Tranströmer / chosen and translated by Robert Bly. – Saint Paul, MN. : Graywolf Press, 2001

The Deleted World. – Bilingual ed. / new versions in English by Robin Robertson. – London : Enitharmon Press, 2006

The Great Enigma : New Collected Poems / translated from the Swedish by Robin Fulton. – New York, NY : New Directions, 2006

The Sorrow Gondola = Sorgegondolen / translated by Michael McGriff & Mikaela Grassl. – København : Green Integer, 2010

Verk på franska

Baltiques : et autres poèmes, anthologie (1966-1989) / traduit du suédois par Jacques Outin ... – Pantin : Le Castor astral, 1989. – Traduction de: Östersjöar

Œuvres complètes : poèmes, 1954-1996 / traduit du suédois et préface par Jacques Outin ; avertissement de Kjell Espmark ... ; postf. de Renaud Ego. – Bègles : Le Castor astral, 1996

Les souvenirs m'observent / traduit du suédois et postface par Jacques Outin. – Bègles : Le Castor astral, 2004. – Traduction de: Minnena ser mig

La grande énigme : 45 haïkus / adaptés du suédois par Jacques Outin ; préface de Petr Kral ; fotogr. de Lucien Clergue. – Talence : Le Castor astral, 2004. – Traduction de: Den stora gåtan

Baltiques : œuvres complètes 1954-2004 / traduit du suédois et préfacé par Jacques Outin ; avertissement de Kjell Espmark ; postface de Renaud Ego. – Paris : Gallimard, 2004

Verk på spanska

Postales negras / traducción: Roberto Mascaró & Christian Kupchik. – Stockholm : Ediciones Inferno, 1988

El bosque en otoño / traducción de Roberto Mascaró. – Montevideo : Uno/Siesta, 1989

Para vivos y muertos / versiones de Roberto Mascaró ; con la versión de Bálticos de Francisco Uriz. – Madrid : Hiperión, 1992

Góndola fúnebre / versión castellana de Roberto Mascaró. – Concepción : Ed. Literatura Americana Reunida (LAR), 2000

29 jaicus y otros poemas = 29 haiku och andra dikter / versión castellana y prólogo de Roberto Mascaró. – Montevideo : Ediciones Imaginarias, 2003

Poemas selectos y Visión de la Memoria / versión castellana: Roberto Mascaró. – Caracas : Bid & Co., 2009

El cielo a medio hacer / traducción y selección de Roberto Mascaró. – Madrid : Nórdica Libros, 2010

Verk på tyska

Gedichte / Aus dem Schwedischen von Hanns Grössel. – München : Hanser, 1981

Gedichte / Aus dem Schwedischen von Hanns Grössel. – München : Heyne, 1983

Formeln der Reise / Aus dem Schwedischen nachgedichtet von Friedrich Ege, Hanns Grössel, Richard Pietrass, Pierre Zekeli. – Berlin : Verlag Volk und Welt, 1983.

Der wilde Marktplatz : Gedichte / Aus dem Schwedischen von Hanns Grössel. – München : Hanser, 1985. – Originaltitel: Det vilda torget

Der Mond und die Eiszeit : Gedichte / Aus dem Schwedischen von Hanns Grössel. – München : Piper, 1992

Schmetterlingsmuseum : fünf autobiographische Texte / Aus dem Schwedischen von Hanns Grössel. – Leipzig : Reclam, 1992

Für Lebende und Tote : Gedichte / Aus dem Schwedischen von Hanns Grössel. – München : Hanser, 1993. – Originaltitel: För levande och döda

Sämtliche Gedichte / Aus dem Schwedischen von Hanns Grössel. – München : Hanser, 1997

Die Erinnerungen sehen mich / Aus dem Schwedischen von Hanns Grössel. – München : Hanser, 1999. – Originaltitel: Minnena ser mig

Gedichte / Ausgewählt von Raoul Schrott ; aus dem Schwedischen von Hanns Grössel. – München : Hanser, 1999

Einunddreißig Gedichte / Aus dem Schwedischen von Hanns Grössel ; ausgewählt von Heiner Boehncke. – Stade : Ed. Goldberg, 2002

Das große Rätsel : Gedichte. – Zweisprachige Ausgabe / Aus dem Schwedischen von Hanns Grössel. – München : Hanser, 2005. – Originaltitel: Den stora gåtan

Ungdomsdikter / Jugendgedichte. – Münster : Kleinheinrich, 2011

Litteratur i urval

Fulton, Robin, *The Poetry of Tomas Tranströmer.* – London : Academic Press, 1973

Espmark, Kjell, *Resans formler : en studie i Tomas Tranströmers poesi.* – Stockholm : Norstedt, 1983

Bergsten, Staffan, *Den trösterika gåtan : tio essäer om Tomas Tranströmers lyrik.* – Stockholm : FIB:s lyrikklubb, 1989

Karlström, Lennart, *Tomas Tranströmer : en bibliografi.* – Stockholm : Kungl. bibl., 1990-2001. – 2 vol.

Bankier, Joanna, *The sense of time in the poetry of Tomas Tranströmer.* – Ann Arbor, MI. : UMI, 1993

Ringgren, Magnus, *Det är inte som det var att gå längs stranden : en guide till Tomas Tranströmers Östersjöar.* – Stockholm : Bokbandet, 1997

Schiöler, Niklas, *Koncentrationens konst : Tomas Tranströmers senare poesi.* – Stockholm : Bonnier, 1999

Ringgren, Magnus, *Stjärnhimlen genom avloppsgallret : fyra essäer om Tomas Tranströmer.* – Uppsala : Ed. Edda, 2001

Sjöberg, Fredrik, *Tranströmerska insektsamlingen från Runmarö.* – Lund : Ellerström, 2001

Nielsen, Birgitte Steffen, *Den grå stemme : stemmen i Tomas Tranströmers poesi.* – Viborg : Arena, 2002

Rönnerstrand, Torsten, *"Varje problem ropar på sitt eget språk" : om Tomas Tranströmer och språkdebatten.* – Karlstad : Karlstad Univ. Press, 2003

Slyk, Magdalena, *"Vem är jag?" : det lyriska subjektet och dess förklädnader i Tomas Tranströmers författarskap.* – Uppsala : Uppsala universitet, 2010

Bergsten, Staffan, *Tomas Tranströmer : ett diktarporträtt.* – Stockholm : Bonnier, 2011